

(א) [לעיל כט:]; (ב) עין
נמונה הרש"ה; (ג) [ד"ה
וסכר].

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה אמר רבא
והי' כדלמתי' לקמן. ג"כ
ג"כ בדפוס:

מוסף רש"י

סליקוסתא. ע"ש שהיה
נאה למלאה ולהלית. (שבת
ל:).

רבינו חננאל

ואם התרו בהן דברי
הכל הלי' ומורין להן
כל הקודם בהן וזהו. כ"כ
הוא דאפקי חושלא וכו'
ארא דאפקי חליקוסתא.
מתני'. שני קדרין
מהלכין זה אחר זה ונתקל
הראשון כו'. אמר ר' יוחנן
לא חייב מתני' ר' מאיר
הוא דאמ' נתקל פושע
הוא ומושם הכי חייב,
אלא אפי' רבנן דאמ'
נתקל אנוס הוא, הכא
חייב שהיה לו לעמוד
ולא עמד. ור' נחמן בר
יצחק אמ' אפי' נשבר
ואינו יכול לעמוד חייב
שהיה לו להזהיר לבאין
אחריו. ר' יוחנן אמ' כיון
שנשבר ואינו יכול לעמוד
טורד הוא להזהיר. תנן
היה בעל קורה ראשון
ובעל חבית אחרון כו',
וקתני חייב דהוה ליה
להזהיר ולא הוה, לתקן
לאו כשעמד לכתף, לתקן
המשאוי על כתיפו. ואע"פ
שהוא טורד אמר' היה
לו להזהיר, קשיא לר'
יוחנן. ופריך כשעמד
לנוח שאינו טורד, ואע"פ
שעמד ליפוש כי אמ'
לבעל החבית עמוד פטור.
ת"ש הקדרין והזוגין שהיו
מהלכין זה אחר זה ונתקל
הראשון ונפל כו'. ופריך
ר' יוחנן בהא נמי אע"פ
שהיה להם לעמוד ולא
עמדו כי הוזהירו זה את
זה פטורין, ודברין פטורין
הן. אמר רבא נתקל ראשון
חייב בנזקי שני בין בנזקי
גופו בין בנזקי ממונו, שני
חייב בנזקי שלישי כו'.

המניה פרק שלישי בבא קמא

לא

עין משפט
נר מצוה

בא א טו"ע ח"מ ס'
חיד סעיף א בהג"ה:
בב ב מ"י פ"ג מהל'
טקי ממון הלכה ח
סמג עשין סח טו"ע ח"מ
ס' חיד סעיף א:
בב ג ש"ע שם בהג"ה:
מוד ד ה ו מ"י פ"ו מהל'
חובל ומזיק הלכה ח
סמג עשין ע טו"ע ח"מ
ס' שעט סעיף ג:
בב ד ז מ"י פ"ג מהלכות
נזקי ממון הלכה י
ועיין במ"מ וכל"מ סמג
עשין סח טו"ע ח"מ ס'
חיד סעיף ג:
בב ט ז מ"י שם טו"ע שם
סעיף ג:
בב ט ז מ"י שם טו"ע
שם סעיף ג:

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

וקתני חייב. שהיה לו להזהיר ואע"ג דטריד לכתף היה לו להזהיר וא"ת ומנליה דמשום שהיה לו להזהיר חייב דלמא משום דמוקמינן לקמן דרמי כשלדא וחייב משום דלא ה"ל למירמיה כשלדא וי"ל דכשלדא נמי דרכו כשמכתף וא"ת אי אורחיה אמאי הוה ליה להזהיר הא לקמן מוכח דאי לא רמי כשלדא פטור דאיבעי ליה לבעל חבית לאסוקי אדעתיה שמה יעמוד בעל קורה וא"כ אפי' כשלדא נמי ליפטר הכא דאיבעי ליה לבעל חבית לאסוקי אדעתיה שמה יעמוד כשלדא כיון דדרך המכתפין נזק וי"ל כיון דלפעמים מכתף ואין מניח כשלדא לא איבעי ליה לאזהורי וא"ת כי מוקי לה נמי כשעמד לפוש אמאי חייב הא כיון דאיבעי ליה לאזהורי במכתף בעומד לפוש נמי איבעי ליה או לפוש ופושע הוא וי"ל דמינכר שפיר אס עומד לפוש או לכתף הלכך כשעומד לפוש אין לאחרון ליזהר משלדא דלאו אורחיה כשלדא כשעומד לפוש הלכך ההוא דעמד פושע הוא אס לא יזהיר אבל כשעמד לכתף אורחיה הוא להניח כשלדא ואין לו להזהיר: **אמר רבא ראשון חייב בנזקי שני.** לזון שני פ"י בקונטרס מפי המורה וכן נראה לר"י עיקר והכי פירשו ראשון חייב בנזקי שני בין בנזקי גופו בין בנזקי ממונו דראשון ונזקי גופו מחייב אף על ממונו דשני דהוי אדם המזיק ונזקי ממונו מחייב אנוקי גופו דשני ולא על ממונו דקדירות הראשונות הוי צור ולא מחייב אכלים כדמפרש דראשון ודאי פושע הוא ולפיכך חייב על נזק שממונו עושה אבל שני לא פשע

סליקוסתא. פסולת עילורי תמרים שעשו מהן שכר. ל"א שמרי שכר תמרים ומנגזין אותן כעין יין קרוש ומאכילין לתמורים: **כשמעפיה.** דלמך הלכה ומורין כן: **מוסרין הוו.** שהתרו כמה פעמים בצעלים: **שהיה לו לעמוד.** כלומר זהכי מתקומא מתניתין ששה צפילתו כדי עמידה ולא עמד: **לכסף.** לתקן הקורה על כתיפו כדרך נושאי משאוי: **לפוש.** דמשונה הוא ואין רה"ר עשויה לכך: **והזוגין.** מוכרי כלי זכוכית: **ואם מחמת ראשון נפלו כולן.** לקמן מפרש: ה"ג

מתני' ר' מאיר היא דאמר **נתקל פושע** הוא וחייב אלא אפילו לרבנן דאמרי אנוס הוא ופטור הכא חייב שהיה לו לעמוד ולא עמד רב נחמן בר יצחק אמר אפילו תימא לא היה לו לעמוד היה לו להזהיר ולא הוזהיר ורבי יוחנן אמר כיון דלא היה לו לעמוד לא היה לו להזהיר דטריד תנן היה בעל קורה ראשון ובעל חבית אחרון נשברה חבית בקורה פטור ואם עמד בעל קורה חייב מאי לאו שעמד לכתף דאורחיה הוא וקתני חייב דהוה ליה להזהיר לא כשעמד לפוש אבל עמד לכתף מאי פטור ארתני סיפא ואם אמר לו לבעל חבית עמוד פטור לפלוג וליתני בדידה בר"א כשעמד לפוש אבל עמד לכתף פטור הא קמ"ל דאע"ג דעמד לפוש כי קאמר לו לבעל חבית עמוד פטור ת"ש והקדרין והזוגין שהיו מהלכין זה אחר זה נתקל הראשון ונפל ונתקל השני בראשון והשלישי בשני ראשון חייב בנזקי שני ושני חייב בנזקי שלישי והוא מחמת ראשון נפלו ראשון חייב בנזקי כולם ואם הוזהירו זה את זה פטורין מאי לאו שלא היה להן לעמוד לא כשהיה להן לעמוד אבל לא היה להם לעמוד מאי פטור אי הכי ארתני סיפא אם הוזהירו זה את זה פטור לפלוג וליתני בדידה במה דברים אמורים שהיה להן לעמוד אבל לא היה להן לעמוד פטורין הא קמ"ל דאע"ג דהיה להן לעמוד כי הוזהירו זה את זה פטורין **אמר רבא ראשון חייב בנזקי שני בין בנזקי גופו בין בנזקי ממונו שני חייב בנזקי שלישי בנזקי גופו אבל לא בנזקי ממונו ממה נפשך אי נתקל פושע הוא שני נמי ליחייב אי נתקל לאו פושע הוא אפילו ראשון נמי ליפטר**

בשלישי כל כך ומ"מ כשגוף השני הזיק אפי' בממון השלישי חייב דהיה לו לעמוד ולא עמד אבל כשהזיק ממנו של שני אפילו גופו של שלישי פטור דלמך ליה האי זירא לאו אנה כריתיה דה"ל מפיקר נזקי לאחר נפילת אונס מייחדי כולן פטורין על נזקי ממון אפילו ראשון אס הזיק ממנו אפילו את גוף השני ולא מני אוקמה דכריתא כרבנן דאמרי נתקל אונס הוא דהוי ראשון נמי מפיקר נזקי לאחר נפילת אונס ורבא כר"מ דלמך נתקל פושע הוא דקי"ל דכריתא ורבא לפרש דכריתא דקדרין וזוגין קאמו להכי ליכא למימר דפליגי וזבוקנן פירש דרבא ס"ל דבין לר"מ ובין לרבנן נתקל פושע הוא ולא פליגי אלא במפקיר נזקי אבל מכל מקום ה"ל לאוקמי דכריתא כרבנן דאית להו מפיקר נזקי פטור ועוד דכריתאומנים (ב"מ דף פב: ופסא) משמע דליכא מאן דפליגי אמאי דאוקימנא לעיל פלוגתא דנתקל פושע דקאמר התם וקי"ל דנתקל פושע פליגי ומשני אלא אמר רבא ראשון חייב בנזקי שני בין בנזקי גופו בין בנזקי ממונו דשני והוא דהזיק בגופו אע"ג דאנוס מדפטר דכריתא כשהזיק ראשון בממונו מ"מ חייב על שהיה לו לעמוד או להזהיר ולא עמד והזהיר אבל שני חייב בנזקי שלישי בנזקי גופו של שלישי ולא אממונו דגוף השני הוי צור משום דאנוס יותר מן הראשון ולכן מטעם שהיה לו לעמוד לא הוי אלא צור וראשון שאין אנוס כל כך אע"ג דבאנוס זה מפטר אדם המזיק כדמשמע דכריתאומנים כיון שהיה לו לעמוד ולא עמד חשיב ליה אדם המזיק אע"פ שזה דוחק אין לחוש כיון דלא קאי מסקנא הכי א"כ י"ל דרבא סבירא ליה דנתקל פושע כר"מ ולכן הראשון הוי אדם המזיק ולא צור מ"מ פטר ליה דכריתא אנוקי ממנו משום דסבד מפיקר נזקי פטור אפילו אחר נפילת פשיעה אע"ג דרבא סבד כר"מ בזה לא סבד כר"מ ופריך הניחא לשמואל אלא לרב אמאי חשיב ליה להאכי שני צור מרגמה רב אלא כיון שהזיקו כלים בכלים והשתא הדר ביה וצא ליישב דכריתא לישנא קמא דרבא וכולן חייבין על נזקי גופו הזיק את ממנו ופטורין על נזקי ממנו שממון הזיק את ממנו וצ"ל דנתקל פושע הוא מ"מ הוי ממנו צור ופטור על כלי שני אבל כשהזיק ממנו את הגוף הראשון חייב והשני פטור וגרס דרישא האי זירא לאו אנה כריתיה וצ"ל אמר רבא גרסינן ה"ל צור ולא מנינו צור שחייב צו את הכלים ולשון ראשון פ"ה והיא גירסת ר"ח אמר רבא ראשון חייב בין בנזקי גופו בין בנזקי ממונו דשני כשהזיקו בגופו של ראשון כדמפרש דראשון ודאי פושע הוא לר"מ דמנפשיה נפיל והוי אדם המזיק ולרבנן משום שהיה לו לעמוד ולהזהיר ושני חייב בנזקי גופו של שלישי אבל לא בנזקי ממונו של שלישי כדמסיק דלגופו של שלישי מחייב דהיה לו לעמוד ולא עמד אממונו פטור דה"ל צור ולא מנינו צור שחייב צו את הכלים ופריך ראשון נמי נחשב גופו צור ויפטר על ממון השני ומשני ראשון מנפשיה נפיל וה"ל פושע לר"מ ולרבנן משום דה"ל להזהיר לרב נחמן ולרבי יוחנן היה לו לעמוד אע"ג דלרבנן שניהם אנוסין מ"מ הראשון שאין אנוס כ"כ הוי אדם המזיק מטעם שהיה לו לעמוד או להזהיר והשני שהוא אנוס יותר אין נחשב מטעם זה כ"א צור ולפי זה הו"מ למפרך השתא הניחא לשמואל (ב) כדאמרינן לקמן מייחדי כולן חייבין על נזקי גופן ופטורין על נזקי ממון של נזקי וצור צור רבא מתוך קושיא זו ותימה דלישני דגופו וממונו אמקינן קאי וחייבין אנוקי גופו דראשון מטעם אדם המזיק וגופו של שני משום צור ופטור אנוקי שממונו הזיק כרבנן דאמרי נתקל לאו פושע הוא והוי מפיקר נזקי לאחר נפילת אונס אלא אמר רבא ראשון חייב בין בנזקי גופו בין בנזקי ממונו דראשון אס הזיק בגוף השני יס ספרים שכחוב בהן צהדיא בין איתוק מגופו בין איתוק ממנו שני חייב בנזקי שלישי בנזקי גופו דשני ממונו דשני דא"ל האי זירא לאו אנה כריתיה דאנוס היה שהראשון גרס לו ליפול אבל ראשון ודאי פושע הוא ולהכי קתני דכריתא וכולן פטורין על נזקי ממון פ"י על חיזוקין שגוף הראשון נמי נחשב צור כיון שלא הזיקו צידים וקשה כיון דפושע הוא אמאי פטור כשגופו הזיק ממון השני ואע"פ שאין מוקי צידים אין לו ליחשב צור דהתם אס עמד בעל קורה חייב בצדית של חצירו אלמלא חשיב